

LIIKETOIMINTA JA HALLINTO -ENNAKOINTIRYHMÄ

TURBOAHDETTU SUOMI - SKENAARIO

Turboahdettu Suomi on maailmalla pärjäävä kilpailuyhteiskunta, joka on sisältä puolipehmeä. Turbomoottorin ei anneta ylikuumeta, saati leikata kiinni. Menestymiseen riittää se, että toimintaa parannetaan systemaattisesti joka sektorilla. Ollaan kerta kerralta vähän parempia, karsitaan turhia kuluja, oikaistaan prosessia, otetaan koneita käyttöön ja puretaan huonoja käytäntöjä. Suomen menestyksen kannalta välttämätön ehto on Euroopan unionin integraation syventäminen.

Turboahdettu Suomi -skenaarion mukaisessa Suomessa vuonna 2035 tavaroiden määrä on moninkertaistunut nykyisestä. Uusien tavaroiden myynti kasvaa edelleen ja käyttöikä lyhenee. Laitteiden internet, älykkäät ympäristöt ym. lisäävät osaltaan uusien tavaroiden määrää. Amazon ja Alibaba hallitsevat yli 40:ää prosenttia Euroopan verkkokaupasta. Markkinoille tulee jatkuvasti uusia tuotteita, jotka ovat ensimmäisinä ostettavissa kansainvälisten verkkokauppojen kautta. Brändin arvo suhteessa tuotteen valmistamiseen on noussut, ja markkinoinnissa brändimielikuvien rakentaminen saa mitä yllätyksellisimpiä muotoja.

Vähittäis- ja tukkukauppakin kasvavat edelleen, ja teknologia parantaa niiden tuottavuutta. Vuonna 2035 kaupan kassoista on päästy eroon ja kävellään vain skannerin läpi tavaroiden kanssa ja kuitataan älypuhelimella ostokset maksuun. Kukaan ei kuitenkaan enää osta musiikkia tai videoita kaupasta, kun verkkokaupat ja suoratoistopalvelut ovat vallanneet markkinat. Valmistajat lähettävät tuotteensa suoraan asiakkaalle drop-shipment-palveluna. Tämä on mahdollistanut ns. power to designer -ajatuksen kehittymisen. Autokauppakin on vaikeuksissa, kun Mobility as a service (julkista liikennettä ja vuokra-autoilua yhdistävä palvelu) on saavuttanut maakunnat. Kauppakeskukset kuitenkin suurenevat ja tarjoavat enenevässä määrin muitakin aktiviteetteja kuin ostomahdollisuuksia. Sieltä haetaan huvia, kokemuksia ja elämyksiä tylsän ostamisen sijaan.

Liike-elämän palveluissa on teknologian avulla otettu huima tuottavuusloikka. Laki- ja laskentatoimen palvelut on vuonna 2035 pitkälle automatisoitu. Automaatio on mahdollistanut erityisesti kirjanpidossa ja palkanlaskennassa henkilöstön nopean irtisanomisen tuottamattomimmasta päästä ja tuottavien henkilöiden asiakasvastuiden määrän lisäämisen. Samalla yritysten koko on kasvanut. Lakipalveluissa uudet sääntelykentät (esim. data ja digitalous yleisesti) ja tietyt perinteiset alat (lakien ja sääntöjen noudattaminen eli compliance, yritysmaat

ja riidanratkaisu) ovat luoneet kasvua. Työllistämispalvelut on yksityistetty ja myös pitkälle automatisoitu, vaikka yhteiskunta vielä vuonna 2035 tukeekin toimintaa.

Keikkatyöläisten määrä on lisääntynyt sen jälkeen, kun perustulojärjestelmä otettiin käyttöön. Työ on pätkittynyt, ja työntekijä on eräänlainen mikroyrittäjä tai freelancer, joka myy palvelujaan yritysasiakkaille. Osa korkeasti koulutetuista osaajista palvelee useita työnantaja-asiakkaita, kun heidän osaamisellaan on kysyntää. He saavat itse sopia työpaikkakohtaisesti hyvät etunsa, toisin kuin se suuri massa, jolla ei ole kilpailukykyä työmarkkinoilla. Tulos- tai tavoitepohjainen mittaus on yleistynyt työpaikoilla myös yrittäjyyden kasvun myötä, sillä yrittäjät myyvät valmiin tuotteen, eivät aikaa. Hyvin koulutetut ihmiset eivät tappele työpaikoilla, joskin saattavat sitä tehdä työpaikoista. Ay-liikkeen merkitys yhteiskunnassa on koko ajan vähentynyt, koska päätöksenteko ja sopiminen ovat hajautuneet. ”Loimaan kassa” on ajettu alas jäsenkadon vuoksi vuonna 2035.

Suomen asutus ja paikalliset palvelut ovat keskittyneet. Suomen keinotekoinen asuttuna pitäminen lakkaa varojen puutteessa, ja myös valtio sijoittaa kaupunkien infraan lisää resursseja. Suomessa Helsinki tarjoaa vuonna 2035 parhaat työpaikat, parhaat koulut ja parhaan mahdollisuuden perheen molemmille huippuammattilaisille asua.

KAUPUNKIEGOLOGINEN SUOMI - SKENAARIO

Kaupunkiegologinen Suomi on väkevä muutosskenaario, jossa poliittinen ohjaus ja päätöksenteko on pudotettu alueille ja kaupungeille, kun valtiojohtoinen kehitys on ajautunut umpikujaan. Autonomisilla alueyhteisöillä on lupa, halu ja resurssit pyrkiä omaan parhaaseensa, mitä se ikinä kullekin onkaan. Se energisoi ja motivoi ihmisiä vähintään yhtä paljon kuin omien intressien edistäminen 2000-luvun alkupuolella. Erot alueiden välillä kasvavat, kun yhdet rakentavat syvenevää ihmisen ja koneen integrointia ja toiset keskittyvät hyvän yhteisöelämän kehittämiseen. Kun pieniin ongelmiin löydetään ratkaisu, isot selviävät itsestään.

Kaupunkiegologinen Suomi -skenaarion mukaisessa Suomessa vuonna 2035 liiketoiminta on koneellistettu. Sekä kauppa että hyödykkeet ovat muuttuneet suurelta osin virtuaalisiksi. Lohkoketjuteknologian (blockchain) kautta sekä tuottavuus että joustavuus ovat lisääntyneet. Lohkoketjuteknologia on mahdollistanut vuonna 2035 älykkäät sopimukset (”if that then this”), jolloin mm. taloudelliset transaktiot on automatisoitu. Asiakkaan data on avattu viranomaisten määräyksestä kolmannelle osapuolelle (PSD2), ja tähän rajapintaan on syntynyt nopeasti uusia palveluita. Palvelut liikkuvat verkossa, ja tavaran määrä on vähentynyt.

Teknologian kehitys on tehostanut toimitusketjuja suoraan tuottajilta kuluttajille. Samalla kustannuksia on saatu merkittävästi alennettua. Hajautettu paikallinen jakelumalli, jonka hallinta tapahtuu globaalisti, on kehitetty sellaiseksi, että kuluttajat saavat siitä selviä etuja. 3D-tulostus tuo monenlaisia tuotteita globaalista lokaaliin. Vähittäiskauppa on keskittynyt verkkoon, ja tavaroiden kotiinkuljetus on vuonna 2035 arkipäivää. Perinteiset kivijalkamyymälät ovat lähes hävinneet. Vastaavasti Suomen vientiin ovat tulleet aineettomat tuotteet, ja suomalaisen designin voi lähettää maailmalle bitteinä ja tulostaa.

Liiketoiminnan koneellistaminen on johtanut siihen, että kaikkien väliportaiden määrä on pudonnut murto-osaan siitä, mikä se oli vuonna 2018. Liike-elämän palvelujen automatisoinnista on seurannut, että suuruuden ekonomia hallitsee markkinoita. Vuonna 2035 ”pankkiohjelmisto” tekee pienen firman kirjanpitoa samalla kun yrittäjä maksaa laskun. Pienemmät toimijat ovat kehittäneet täysin uudenlaisia palvelukonsepteja, joiden avulla ne tarjoavat yksilöllisiä palveluja. Työn tarjonnan ja kysynnän kohtaaminen tapahtuu digitaalisilla alustoilla. Liiketoiminta on muuttunut niin paljon, että haasteena on vuoden 2035 tilastointi siten, että se kuvastaa oikeaa toimintaa, mutta kuitenkin niin, että sitä voidaan verrata menneeseen.

Aiemmista epätyypillisistä työsuhteista on tullut tyypillisiä, ja keikkatyö on tehnyt kaikista yrittäjiä, jolloin tehokkuus ja osaamiserot ovat tulleet läpinäkyvämmiksi. Vuonna 2035 tehdään useita asioita, ansaitaan tuloja eri lähteistä, ja jos jokin uusi idea kiinnostaa, niin rohkeasti kokeillaan. Jakamistalous arkipäiväistyy, samoin itsensä työllistäjien määrä kasvaa. Vuokratyövoiman käyttö kasvaa entisestään, ja verkostomainen toiminta varsinkin asiantuntija-aloilla lisääntyy.

Pirstaloituvat työt ovat tuoneet yrittäjille ja keikkatyöntekijöille tarpeen kuulua ay-liikkeisiin, mutta se on vaatinut radikaalin muutoksen perinteisiin ay-toimintamalleihin. Kolmas sektori on ammattimaistunut ja tuottaa enemmän aiemmin viranomaistyönä tehtyjä palveluita. Uuden talouden toimijoiden yleisimpänä toimintamuotona ovat osuuskunnat, koska se on liiketaloudelliseen toimintaan tarkoitettu yhtiömuoto, jossa on myös yhdistystoiminnan piirteitä.

Kaupunkiasuminen on osoittautunut yhteiskunnan kannalta tehokkaimmaksi ja taloudellisimmaksi vaihtoehdoksi, ja kaupungissa myös elämisen laatu koetaan paremmaksi. Vuonna 2035 Helsinki-Espoo-Vantaa on Suomen ainoa kaupunki ja globaalien verkoston solmukohta 5 miljoonalla asukkaallaan.

Lähde: Metodix Oy, kuvaus laadittu ennakointiryhmän Delfoi II-aineistojen pohjalta.